

'De kunst is om pessimisme geen rol te laten spelen'

Melkprices voor de lange termijn

De prijs voor een kilo melk is 34,5 cent. Voordat u schrikt, dit is niet de huidige prijs, maar de langetermijnprijs; de inschatting van experts wat de gemiddelde prijs voor de komende tien jaar zal zijn.

Dat is nog steeds wel schrikken, het is ongeveer 5 cent lager dan de huidige prijzen. Maar aan de andere kant zijn de prijsinschattingen in de afgelopen jaren telkens gestegen. In 2010 werd de prijs nog op 31 cent ingeschat. Experts zijn steeds optimistischer geworden.

Maar wat is die prijsinschatting nu eigenlijk en wie zijn die experts? „De langetermijnprijs is niet in de eerste plaats in het leven geroepen om een zo accuraat mogelijke toekomstverwachting neer te zetten“, stelt Henk van Dijk, stafmedewerker agro advies en melkveespecialist bij Flynth. „We willen vooral eensgezindheid over de verwachte melkprices krijgen tussen verschillende partijen, zodat die bijvoorbeeld financieringstrajecten geen tijd kwijt zijn

aan het afstemmen van de verschillende verwachtingen die ze van de melkpreis hebben.“

Daarom zit elk jaar een panel van zuivelexperts rond de tafel om een inschatting te maken van de prijsontwikkeling in de komende jaren. De experts komen onder andere van accountants- en adviesbureaus (zoals Van Dijk), het Productschap Zuivel, het ministerie van Economische Zaken, LTO, het LEI en de banken. Het overleg vindt plaats onder voorzitterschap van de WUR en de resultaten worden gepubliceerd in de KWIN. Verrassende afwezigingen bij het overleg zijn de zuivelfabrikanten.

Naast een afstemming tussen de verschillende partijen fungeert de langetermijnprijs ook als norm. Een melkveehouder die bijvoorbeeld

een prognose wil maken voor de komende jaren, vindt hier een prijs waar hij mee kan rekenen. Hij hoeft niet zelf in te schatten hoe de melkpreis zich in de komende jaren ontwikkelt. Ook voor andere prijzen wordt het werk voor hem gedaan: de experts kijken ook naar bijvoorbeeld de gemiddelde prijzen van krachtvoer en snijmaïs voor de komende tien jaar, en naar de verkoopprijzen van koeien. Flynth en het LEI hebben wel eens berekend dat die normstellingen en het feit dat onderhandelaars rond financieringen van dezelfde cijfers uitgaan, tonnen per jaar bespaart aan onnodig werk.

Kijken in de toekomst

Het panel is steeds verder in de toekomst gaan

Grafiek: Voorspellingen voor de lange termijn

Kwin	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Voor	2010-2020	2011-2021	2012-2022	2013-2023	2014-2024
Melkpreis	31.0	32.5	32.5	33.5	34.5
Standaardbrok	16	17	18	20	21.5
Snijmaïs per ton	41	45	48	50	54.9

- Melkpreis: voor 4,40 procent vet, 3,50 procent eiwit. Exclusief weidetoeslag, exclusief ledenobligaties
- Standaardbrok: 940 VEM, 90 gDVE
- Snijmaïs: 32 procent drogestof

Bron: Kwin

Copyright foto

kijken. In het begin gaf men een verwachting voor vijf jaar uit, dat werd later zeven, en nadat de Europese marktondersteuning van de melkprijs in 2007 was afgeschaft, ging de termijn naar tien jaar. „Het lijkt misschien vreemd dat we een prijsverwachting over een langere periode zijn gaan geven toen de prijzen sterker zijn gaan schommelen”, stelt Van Dijk, „maar die inschatting is daarmee juist nauwkeuriger geworden.”

Als in een periode van vijf jaar twee grote pieken of juist twee diepe dalen zitten, legt hij uit, heeft dat grote invloed op de gemiddelde prijs. Uitgesmeerd over tien jaar is die invloed kleiner – en het is minder waarschijnlijk dat in die periode vier keer een zeer lage of vier keer een zeer hoge prijs voorkomt. „Door een langere periode te kiezen, dempen we de gevolgen van kortstondige schommelingen.” Een ander voordeel is dat de langere periode adviseurs de mogelijkheid geeft om te rekenen met bijvoorbeeld afschrijvingen van tien jaar of langer en de fiscale aspecten die dan spelen.

Maar goed, de langetermijnverwachting voor een kilo melk is dus 34,5 cent. „Een inschatting die aan de voorzichtige kant is”, zegt Willem Koops als hem wordt gevraagd naar het verschil tussen de huidige prijs en de langetermijnverwachting. Koops is senior

beleidsadviseur bij het Productschap Zuivel en neemt ook deel aan het panel. „Misschien zijn we wel te voorzichtig geweest”, denkt hij, „maar dat hoeft geen probleem te zijn.” Je kunt namelijk beter te laag zitten met de normstelling dan te hoog. Als de opbrengstprijzen van een investering te hoog zijn ingeschat, zal de investering minder renderen dan gepland en misschien zelfs verlieslatend zijn waar een kleine winst was ingecalculleerd.

Inhalen van werkelijkheid

De voorzichtige inschatting is niet de enige reden van de lage prijsstelling. Het panel, stelt Koops, wil geen te grote verschillen laten ontstaan tussen de langetermijnprijzen van opeenvolgende jaren. Dat betekent soms dat een verwachte prijsverhoging tot uitdrukking komt in een langetermijnprijs die meerdere jaren stijgt. De groei van de vraag in China is de afgelopen jaren de motor achter de prijsverhogingen geweest. De langetermijnprijs is daar bezig om die werkelijkheid in te halen. Om de langetermijnprijs in te schatten, kijken de adviseurs en experts naar de prijs die een jaar geleden is afgegeven en naar de ontwikkeling van de marktomstandigheden

sinds dat moment. Daarnaast letten ze op denktanks als de OESO en het FAPRI, die elk jaar een toekomstverwachting van de wereldwijde zuivelmarkt geven.

„We bekijken de verschillen tussen de rapporten van vorig jaar en die van dit jaar”, vertelt Van Dijk, „en schatten aan de hand daarvan in hoe we de langetermijninschatting moeten bijstellen.” Het panel let daarbij vooral op mogelijke trendbreuken. In eerdere jaren waren dat bijvoorbeeld de opkomst van biobrandstof, klimaatverandering, of de mogelijkheid van oliecrisis (die leidt tot een hogere prijs van kunstmest). Maar het is moeilijk om alles te overzien. „De snelle opkomst van de vraag in China hadden we bijvoorbeeld gemist”, vertelt Van Dijk.

Het panel probeert de lange termijn te bekijken en zich niet door de waan van de dag te laten leiden. Kortstondige veranderingen als een seizoen met hoge opbrengsten of met een kortstondige vraagtuitval worden daarom in principe niet meegenomen. Maar de panelleden zijn ook maar mensen. „Stel dat de prijzen dit jaar fors gaan dalen”, zegt Koops, „dan zitten we volgend voorjaar toch wat pessimistischer aan tafel. De kunst is om dat geen rol te laten spelen bij het maken van een inschatting.” ■